

meer toiletten in Nederland: een hoognodige zaak

De Toiletalliantie pleit voor een toiletnorm: iedere 500 meter een openbaar of opengesteld toilet in een stads- of dorpscentrum en in drukke voetgangersgebieden.

- De helft van de drie-en-een-half miljoen buik- en blaaspatiënten in Nederland heeft bij aandrang binnen vijf minuten een toilet nodig, terwijl slechts één op de zes binnen vijf minuten ook een toilet kan vinden.
- Voor bijna zes op de tien buikpatiënten is de tijd om bij een openbaar toilet te komen langer dan zij aankunnen, en vier op de tien wordt weleens de toegang tot een toilet geweigerd.
- Nederland blijkt hierin zelfs wat te kunnen leren van landen als Colombia. Dit terwijl meer toegang tot toiletten niet veel hoeft te kosten en zelfs geld kan opleveren.
- Dat kan eenvoudigweg door een toilet aan te melden bij de HogeNood-app, maar ook door zich te houden aan de toiletnorm die wij hier voorstellen.
- We zijn ervan overtuigd dat dit niet alleen buik- en blaaspatiënten helpt, maar ook vele hartpatiënten, (zwangere) vrouwen, ouderen, kinderen, toeristen en dagjesmensen!

Slechts één op de zes buikpatiënten kan binnen vijf minuten een toilet vinden en vier op de tien buikpatiënten wordt de toiletgang weleens geweigerd...

Uit onderzoek van Ecorys¹ blijkt dat helft van de buik- en blaaspatiënten die de vragenlijst invulde binnen vijf minuten een toilet nodig heeft bij aandrang (wat overeenkomt met 250 tot 350 m lopen). Een openbaar of opengesteld² toilet vinden is echter moeilijk in Nederland: slechts één op de zes respondenten kan gemiddeld binnen vijf minuten een toilet vinden. Dit zorgt voor buikkrampen, heftige pijscheuten, flauwvallen en ongelukjes. Het zorgt daarnaast voor schaamte; patiënten kunnen daardoor in een isolement raken. Het is dan ook schrijnend dat bijna vier op de tien respondenten de afgelopen zes maanden de toegang tot een toilet werd geweigerd: één op de drie bij een winkel, een op de zes bij een supermarkten en een op de twintig bij een horecazaak.

1. Van de Steeg L & Determann D (2017): Beschikbaarheid van openbaar toegankelijke toiletten - Ervaringen en wensen van buikpatiënten en mensen met incontinentie; rapport SM/LvdS NL231-32381 Rap, Ecorys, Rotterdam, 34 pag.
2. Een openbaar toilet is zonder tussenkomst van anderen te betreden (denk aan een toiletunit in een park of toiletblok in een winkelcentrum), een opengesteld toilet kan inhouden dat men om toegang moet vragen (denk aan een toilet in een openbaar gebouw als een gemeentehuis of bibliotheek, of bij een winkel, supermarkt, dienstverlener of horecazaak die ook passanten toelaten).

meer toiletten in Nederland: een hoognodige zaak

...terwijl een schoon, openbaar en toegankelijk toilet voor veel meer mensen een zegen zou zijn...

Er zijn niet alleen twee miljoen buikpatiënten in Nederland, maar ook anderhalf miljoen mensen met blaasproblemen of urineverlies³ en 700.000 hartpatiënten die plaspillen moeten slikken. En wat te denken van de 2,4 miljoen 65-plussers (met vaak een zwakkere blaas) en 1,8 miljoen kinderen onder de tien die vaak onverwachts roepen dat ze naar het toilet moeten? Of zelfs de acht miljoen vrouwen? Ook zwangere of ongestelde vrouwen hebben vaker dan gemiddeld een toilet nodig. En laten we tenslotte de 'gewone Nederlander' niet vergeten, die ook zo'n zeven keer per dag naar het toilet moet.

...waar in het buitenland wél veel goede voorbeelden van te vinden zijn...

In een stad als Parijs zijn 750 gratis, openbare, rolstoeltoegankelijke toiletten. Maar ook andere steden doen het goed zoals Londen (400 toiletten), Wenen (300), Antwerpen (120) en Kopenhagen (100). Echter, dit is veel meer dan de Nederlandse 'koploper' Amsterdam, met slechts dertien openbare toiletten voor mannen en vrouwen, en zelfs meer dan in geheel Nederland met 334 m/v-toiletten (en 210 urinoirs)⁴!

Er zijn ook landen die toiletten hebben opgenomen in wetgeving. Zo heeft Singapore⁵ voorgeschreven dat toiletten in onder meer metrostations, supermarkten en bioscopen openbaar zijn, en hoeveel het er moeten zijn. Japan en Nieuw-Zeeland stellen dat gemeenten 'voldoende openbare toiletten moeten installeren en schoonhouden'. Californië stelt in haar Bouwbesluit dat in winkelcentra binnen 100 m van elke winkelingang een toilet moet zijn. Maar zelfs landen als Colombia en Argentinië kennen wetgeving op het gebied van toiletten. Zo moet in Colombia elke horecazaak gratis toegang bieden tot zijn toiletten aan ouderen, kinderen en zwangere vrouwen.

Enkele buitenlandse overheden hebben voor stadscentra een richtlijn voor hoe ver iemand mag lopen tot een toilet. Deze afstand varieert tussen de 200 en 500 m. Veelal stellen deze richtlijnen dat er ook buiten stadscentra 'voldoende toiletten aanwezig moeten zijn'. Deze richtlijnen sluiten goed aan bij het onderzoek van Ecorys¹: minstens de helft van de buik- en blaaspatiënten zou geholpen zijn met om de 500 m een toilet, naast natuurlijk vele anderen!

...en meer toiletten hoeft niet veel te kosten, maar levert zelfs geld op...

Door een openbaar en zelfreinigend toilet aan een vending machine te koppelen kan dit toilet voor een overheid gratis zijn⁶. In de provincie Antwerpen is een initiatief van de gemeente Retie overgenomen: die provincie gaat alle horecazaken stickers sturen die aangeven dat de zaak gratis haar toilet openstelt. In Duitsland doen meer dan 400 gemeenten mee met het *Nette Toilette*-programma, waarin gemeenten een kleine vergoeding van €10 tot €100 per maand geven aan horeca en winkels voor het gratis openstellen van hun toiletten aan passanten.

3. www.continentie-stichting.nl

4. HogeNood, App-vise vof.

5. [www.nea.gov.sg/docs/default-source/public-health/COPEH/copeh---2017-\(aug\).pdf](http://www.nea.gov.sg/docs/default-source/public-health/COPEH/copeh---2017-(aug).pdf)

6. Persbericht Sanitronix en Quiosk van 31 oktober 2017: Openbare toiletten hoeven gemeenten niets te kosten.

meer toiletten in Nederland: een hoognodige zaak

De zaken in Duitsland en Antwerpen doen graag mee, omdat zij hierdoor meer aanloop en daardoor meer klanten kunnen krijgen. Daarnaast leiden toiletten in winkels tot langer verblijf en meer uitgaven door winkelend publiek⁷.

...en daarom doet de Toiletalliantie een beroep op:

Alle horeca, winkels, dienstverleners en alle overheden:

- o de toiletten in hun gebouwen open te stellen voor passanten, dit bij de ingang kenbaar te maken met de sticker die te bestellen is via info@toiletalliantie.nl en dit toilet aan te melden bij de HogeNood-app. Dit is een gratis app die iedereen een duidelijk overzicht geeft waar toiletten te vinden zijn.

Het Rijk:

- o in de wet op te nemen dat gemeenten en provincies voor voldoende openbare of opengestelde toiletten moeten zorgen en hiervoor een plan dienen te schrijven;
- o in het Bouwbesluit op te nemen dat nieuwe of gerenoveerde winkelcentra, bioscopen, (grote) supermarkten en bus- en treinstations voldoende makkelijk vindbare en herkenbare openbare toiletten moeten hebben bij de ingang.

Provincies:

- o bij toeristisch overstappunten (TOP's) en langs recreatieroutes te zorgen voor voldoende openbaar (droog) toiletten of opengestelde toiletten bij horeca of (boerderij)winkels: om de 5 kilometer langs wandelroutes en om de 25 kilometer bij fietsroutes.

Gemeenten:

- o in drukke voetgangersgebieden elke 500 meter, in verblijfsgebieden als parken en wijkwinkelcentra voor een toilet te zorgen, en met winkeliers en horeca afspraken te maken om dit voor elkaar te krijgen;
- o met huurders van gemeentepanden in de huurcontracten af te spreken dat zij hun toilet beschikbaar stellen aan passanten en dit zichtbaar maken met de sticker (te bestellen via info@toiletalliantie.nl), in de HogeNood-app en in de lokale media.

Politieke partijen:

- o meer openbare en opengestelde toiletten tot inzet te maken in uw verkiezingsprogramma's.

Iedereen die te maken krijgt met te weinig toiletten:

- o bij politici, maar ook bij de organisaties die hen vertegenwoordigen, aandacht te vragen voor bovenstaande oproep door hen bijvoorbeeld dit document te mailen;
- o goede én slechte ervaringen met toegang tot toiletten te melden op info@toiletalliantie.nl.

7. Pihä S & Rääkkönen J (2017): When nature calls: the role of customer toilets in retail stores; Journal of Retailing and Consumer Services 36, 33-38 (www.dx.doi.org/10.1016/j.jretconser.2017.01.005).